

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2016/2017

9. ROČNÍK

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Vypracoval: Mgr. Mária Papačová

Obsah

Charakteristika predmetu	2
Ciele učebného predmetu.....	2
Kľúčové kompetencie	2
Obsahový štandard.....	3
Výkonový štandard.....	5
Pedagogické stratégie	6
Učebné zdroje	7
Hodnotenie.....	7
Tematický plán	9

Učebné osnovy vypracované na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 2, schváleného 19.6.2008.

Charakteristika predmetu

Učebný predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je zameraný na rozvoj komunikačných schopností žiakov v materinskom jazyku, osvojenie si správneho pravopisu a gramatiky v ústnej i písomnej podobe a získanie čitateľských zručností.

Dobré zvládnutie jazykového a slohového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť v ďalšom živote.

Vyučovanie literárnej výchovy smeruje k nadobudnutiu vzťahu k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu žiakov k literatúre a k ďalším druhom umenia.

Ciele učebného predmetu

Hlavným výchovno-vzdelávacím cieľom je doplnenie poznatkov v oblasti jazykových štýlov, slohových postupov a slohových útvarov so zameraním na odborný, administratívny a publicistický štýl, výkladový a informačný slohový postup. V jazykovej oblasti je hlavným cieľom systematizácia jazykových pravidiel získaných a V. – VIII. ročníku doplnená o skloňovanie slov cudzieho pôvodu, tvorbu textu so záporom a informácií o jazykových rovinách, systéme jazyka, o národnom jazyku a dialektoch a o pojmy z jazykovedy.

V súlade so ŠKVP zameraným na IKT zručnosti vedieť získať informácie z internetu, pracovať a orientovať sa v bežných komunikačných situáciách cez elektronické médiá (SMS, e-mail), vedieť pracovať s nevhodným obsahom.

Kľúčové kompetencie

Rozvoj kompetencií:

- *Kompetencie k celoživotnému učeniu sa* – žiak vníma potrebu vzdelávať sa, nadobúdať nové poznatky, získavať kompetencie potrebné v bežných komunikačných situáciách, učí sa správne učiť.
- *Sociálne komunikačné kompetencie* – žiak si osvojuje pravidlá aktívneho počúvania, rozhovoru, diskusie, učí sa správne komunikovať písomnou a elektronickou formou.
- *Kompetencia v oblasti IKT* – chápe IKT ako zdroj rýchleho a efektívneho získavania informácií a prostriedok interpersonálnej komunikácie.
- *Kompetencie riešiť problémy* – žiak sa učí správne argumentovať a utvárať protiargumenty k danej téme v diskusii.
- *Občianske kompetencie* – žiak sa vie stotožniť s úlohou člena spoločnosti s určitými právami a povinnosťami s ohľadom na svoj vek.
- *Sociálne a personálne kompetencie* – rozvíja žiak prostredníctvom komunikačných situácií, berie ohľad na potreby iných, hlavne slabších členov skupiny, v ktorej sa pohybuje (škola, trieda, rodina, spoločnosť).
- *Pracovné kompetencie* – žiak vie oceniť úsilie a prácu iných, je sebakritický a objektívny k práci iných, uvedomuje si však vlastnú originalitu a hodnotu.
- *Kompetencie k iniciatívnosti a podnikavosti* – žiak dané poznatky a zručnosti vie využiť vo vlastný prospech a v prospech skupiny, ktorej je členom, vie prezentovať výsledky vlastnej tvorivosti.

Kultúrne kompetencie – žiak si váži a oceňuje výsledky ľudskej činnosti v rôznych oblastiach, spoznáva svoje okolie, vlasť, tradície a pestuje si národnú hrdosť.

Kľúčové kompetencie predmetu

Čítanie:

- zamerať svoje čítanie podľa potreby
- pochopiť význam textu
- pochopiť formálnu stránku textu
- odlíšiť vetu a text
- pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie
- pochopiť význam lexikálnych jednotiek

Písanie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
- organizovať text z hľadiska kompozície
- zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi
- štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
- transformovať texty z jedného žánru do druhého
- opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis
- revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov
- rešpektovať jazykové pravidlá

Hovorenie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
- organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
- používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku
- štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia v texte
- rešpektovať jazykové pravidlá
- využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky

Obsahový štandard

Slohová zložka

- Jazykový štýl, štýly, slohové postupy a slohové útvary
- Úvaha, výklad, výkladový slohový postup, populárny a vedecký výklad
- Životopis – úradný, štruktúrovaný, europass
- Administratívny a publicistický štýl – jazykové a štylistické prostriedky, žánre

Jazyková zložka

- Skloňovanie slov cudzieho pôvodu (neživotné PM muž. rodu), cudzie nesklonné podstatné mená
- Text, zápor – vyjadrenie záporu a slovosled
- Jazykové roviny, systém jazyka, národný jazyk a dialekty, jazykoveda

JAZYK

1. Zvuková stránka jazyka a pravopis

- hlásky – mäkké, tvrdé, obojaké
- výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu
- zvukové vlastnosti reči

- interpunkčné znamienka
2. Lexikológia (slovná zásoba)
 - slovná zásoba, slová podľa významu
 - vzťahy medzi slovami
 - slová podľa dobového výskytu
 - slová podľa citového zafarbenia
 - slová podľa pôvodu
 - slová podľa spisovnosti
 - obohacovanie slovnej zásoby
 3. Morfológia (slovné druhy)
 - neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –ál
 - neživotné podstatné mená zakončené na r, l
 - ohybné a neohybné slovné druhy
 4. Syntax (skladba)
 - základné a rozvíjacie vetné členy, prístavok
 - jednoduchá veta a jednoduché súvetie
 - súdržnosť textu
 - zápor v slovenčine
 5. Dejiny jazyka a jazykoveda
 - členenie jazykovedy
 - slovenčina ako národný jazyk
 - spisovný jazyk a nárečia

SLOH

- jazykové štýly – členenie
- rečnícky štýl, umelecký štýl, náučný štýl, administratívny štýl, publicistický štýl
- slohové postupy – členenie
- výkladový slohový postup
- opisný slohový postup
- výklad
- úvaha
- odborný opis
- úradný list
- úradný a štruktúrovaný životopis

Prierezová téma	Realizovaná v tematickom celku
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Slovná zásoba, administratívny štýl – životopis, úradný list,
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	Jazykové štýly, výklad –čo je životné prostredie,
MEDIÁLNA VÝCHOVA	Publicistický štýl – etika novinára, bulvár, verejná mienka
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	Jazykové štýly, cudzie slová, vedomosti zo syntaxe aplikovať na texty súvisiace s EU,
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE	Jazykové štýly, slovné druhy – Bezpečná jazda na bicykli, Záchranári, Príčiny nehôd detí,
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA	Jazykové štýly, vetné členy – sociálne siete, internet,
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	Moja slovná zásoba, Čítame naše denníky,
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ	Admin. štýl – úradný list – reklamácia, objednávka, žiadosť, sťažnosť

Výkonový štandard

1. Zvuková stránka a pravopis

- Žiak vie v ústnej komunikácii dodržiavať pravidlá spisovnej výslovnosti. V komunikácii zvláda zvukovú stránku prejavu v súlade s komunikačnou situáciou. Ovláda zásady spodobovania a výnimky z pravidla o rytmickom krátení.
- Žiak ovláda predpony cudzieho pôvodu s y, ovláda internacionalizmy a frekventované cudzie slová, pozná ich význam, dokáže ich nahradiť slovenským ekvivalentom, ovláda pravidlá ortoepie.
- Žiak vie vymenovať interpunkčné znamienka a pozná zásady pravopisu najmä čiarky, pomlčky, spojovníka, dvojbodky a úvodzoviek. Vie o funkcii lomky a apostrofu.

2. Lexikológia (slovná zásoba)

- Žiak ovláda kritériá členenia slovnej zásoby, systém lexiky, má osvojený systém diferenciacie slov, dokáže definovať jednotlivé slová, ovláda príklady, dokáže analyzovať text z hľadiska lexikálnej roviny. Žiak vie v danej komunikačnej situácii využívať vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou a s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie. Žiak si vie správne vybrať jazykovednú príručku a overiť v nej význam lexikálnych jednotiek. Pozná slovníky : PSP, MFS, MSS, KSSJ, elektronické slovníky.
- Žiak ovláda rozdiel v terminológii, využíva rôzne synonymá pri tvorbe rôznych textov. Vie odlíšiť viacvýznamové slová a homonymá.
- Žiak pozná rozdiel medzi archaizmom, historizmom a zastaraným slovom, osvojí si slová podľa dobového výskytu. Žiak si osvojí termín neologizmus a chápe dynamiku lexiky.
- Žiak vie vyhľadať citovo zafarbené slová v texte. Žiak vie vysvetliť štylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte.
- Žiak vie v texte rozlíšiť cudzie slová, slovenské slová a zdomácnené slová, rozumie významu frekventovaných cudzích slov.
- Žiak ovláda vymedzenie nespisovnej lexiky, pozná rozdiel medzi slangom a dialektom. Ovláda charakteristiku vlastného nárečia.
- Žiak pozná všetky spôsoby obohacovania lexiky, vie pod vedením učiteľa identifikovať každý spôsob tvorenia novej lexikálnej jednotky. Aplikuje svoje vedomosti pri komunikácii a analýze textu.
- Ovláda rozdiel medzi metaforou a metonymiou. Rozlíši priame a nepriame pomenovanie, dokáže vytvoriť prirovnanie, personifikáciu. Žiak vie vyhľadať, rozlíšiť a určiť význam v texte: nepriame pomenovania, metafory, metonymie, personifikácie, jednoslovné pomenovania, viacсловné pomenovania (združené pomenovania), frazeologizmy...

3. Morfológia (slovné druhy)

- Žiak dokáže rozlíšiť všetky slovné druhy vo vete / v texte. Správne a spisovne ohýba slovné druhy, pod vedením učiteľa aplikuje vedomosti o konverzii slovného druhu (slovnodruhový prechod).
- Žiak vie v komunikačnej situácii používať ohybné slovné druhy: podstatné mená a ich gramatické kategórie (rod, číslo, pád), akostné prídavné mená a ich stupňovanie, slovesá a ich gramatické kategórie (osoba, číslo, čas), neplnovýznamové sloveso byť, základné a radové číslovky, osobné základné a privlastňovacie zámená, vie správne používať tykanie a vykvanie.
- Žiak vie vysvetliť a identifikovať zvrtné a nezvrtné slovesá a vie vysvetliť ich funkciu v texte. Žiak vie vysvetliť a identifikovať plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá a vie vysvetliť ich funkciu v texte. Žiak vie vysvetliť a identifikovať jednoduchý a zložený tvar sloves v texte. Žiak vie identifikovať oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob slovesa a chápe jeho funkciu.

- Žiak vie identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny a vysvetliť ich funkciu. Žiak vie vysvetliť funkciu stupňovania prísloviak v texte. Žiak vie identifikovať spojky a predložky v texte. Žiak vie vysvetliť pojem vokalizácia predložiek. Vie odlišiť častice od iných SD, chápe ich význam vo vzťahu k výpovedi.

4. Syntax (skladba)

- Žiak vie v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné i rozvíjacie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich gramatickú funkciu.
- Žiak vie samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

5. Dejiny jazyka a jazykoveda

- Žiak vie vysvetliť pojmy: národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia, náuka o významovej rovine jazyka. Žiak vie prispôsobiť lexiku textu vzhľadom na cieľ komunikačnej situácie.
- Žiak vie pri tvorbe vlastných textov funkčne využiť bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie. Žiak vie porovnať špecifickosť Záhorského nárečia s nárečím Trnavským, stredoslovenskými i východoslovenskými nárečiami.
- Žiak pozná okolnosti snahy J.I. Bajzu, Bernoláka i Štúra pri používaní a kodifikácii spisovného jazyka Slovákov.

SLOH

- Žiak dokáže identifikovať text podľa jazykového štýlu, ovláda vymedzenie štýlov podľa jazykových prostriedkov i útvarov. Dokáže pod vedením učiteľa vytvoriť text podľa zadaného jazykového štýlu. Pod vedením učiteľa dokáže transformovať text.
- Žiak vie samostatne pohotovo sformulovať základné myšlienky na tému a vysloviť ich výstižne, zrozumiteľne, plynulo a jasne. Žiak vie samostatne sformulovať súvislý text na danú tému. Žiak dokáže rozlíšiť jednotlivé slohové postupy.
- Žiak dokáže identifikovať výklad, pod vedením učiteľa vie porovnať vedecký a populárny. Pozná znaky výkladového slohového postupu.
- Žiak vie odlišiť umelecký text od vecného. Rozlišuje žánre lyriky, epiky a drámy. Ovláda znaky opisného a rozprávacieho slohového postupu.
- Žiak dokáže rozlíšiť text náučného štýlu, dokáže pod vedením učiteľa vyhľadať a spracovať informácie z tabuľky, grafu. V texte náučného štýlu pod vedením učiteľa dokáže rozlíšiť výkladový, informačný a opisný slohový postup.
- Žiak vie na zadanú alebo voľnú tému vytvoriť texty, ktoré budú spĺňať požiadavky konkrétneho slohového útvaru/žáneru s dodržaním časovej a logickej postupnosti: výťah, odborný opis, prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav, úvaha, výklad.
- Žiak vie napísať podľa vzoru štruktúrovaný životopis (europass) rodičov / svoj vlastný.
- Žiak vie pod vedením učiteľa rozlíšiť jednotlivé žánre publicistického štýlu: správu, komentár, stĺpček, úvodník, recenziu. Vie porovnať charaktere a zameranie slovenských denníkov. Číta a pod vedením učiteľa analyzuje význam textov, spôsob výstavby textu a použité prostriedky.
- Žiak pozná základné znaky hovorového štýlu : ústnosť s dôrazom na správnu aplikáciu prozodických vlastností, dialogickosť, súkromnosť a expresívnosť.

Pedagogické stratégie

Vo vyučovaní Slovenského jazyka a literatúry:

1. Metódy: výkladová, demonštračná , brainstorming, problémové vyučovanie, rozprávanie, práca s učebnicou a inou literatúrou, kooperatívne vyučovanie, dramatizácia, pojmové vyučovanie

2. Formy: skupinová, individuálna práca, práca v dvojiciach, hromadná

Učebné zdroje

- SMIEŠKOVÁ, Elena. 1987. Malý frazeologický slovník. 4. vydanie. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo. ISBN 067 – 490 - 88 MFS.
- Krajčovičová, Jarmila. 2011. Slovenský jazyk pre 9. ročník základnej školy. 1. vydanie. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo. ISBN 978-80-10-12106-2
- Petříková, Daniela. 2011. Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl. 1. Vydanie. Bratislava. VKU, a.s. . ISBN 978-80-8042-626-2
- RIPKA, Ivor, IMRICHOVÁ, Mária, SKLADANÁ, Jana. 2005. Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax. Ottovo nakladateľstvo Bratislava. ISBN 80 – 969159 – 1 – 6.
- Pisarčíková, Mária. 1988. Malý synonymický slovník, SPN.
- Kol. autorov. 1995. Slovník cudzích slov. Académia Praha. ISBN 80-200-0497-1.
- Detské časopisy – Notes, Fifík, knižný fond školskej knižnice
- aktuálne zdroje z internetu
- <http://www.zsphorova.sk/modernaskola/>
- prezentácie a pracovné listy vytvorené pedagógom
- dataprojektor, notebook

Hodnotenie

Predmet Slovenský jazyk a literatúra bude klasifikovaný známku. Pri tejto klasifikácii budeme vychádzať z Metodického pokynu č. 22/2011 z 28. apríla 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Hodnotenie bude rešpektovať žiakove vedomosti a schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu. Pri hodnotení sa bude akceptovať tiež pracovno-prezentačné portfólio, do ktorého si žiak pod vedením učiteľa archivuje projekty, úlohy, výstupy.

V 9. ročníku žiaci absolvujú tieto testy, diktáty a písomné práce:

2 testy: vstupný - po tematickom celku Opakovanie z učiva 8. ročníka
záverečný - výstupný test po tematickom celku Opakovanie učiva z 9. ročníka

3 diktáty : Morfológia – ohybné slovné druhy

Interpunkcia

Opakovanie ISCED 2

2 školské písomné práce: 1. úvaha

2. úradný/štruktúrovaný životopis

V prípade písomných prác a testov, pri ktorých je možné využiť percentuálnu stupnicu, budeme uplatňovať nasledovnú

Stupeň 1: 100% - 90%

Stupeň 2: 89% - 75%

Stupeň 3: 74% - 50%

Stupeň 4: 49% - 30%

Stupeň 5: 29% - 0%

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so ŠVVP sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

V predmete Slovenský jazyk a literatúra budeme ďalej používať toto hodnotenie:

Diktáty - stupnica:

- Stupeň 1: 0 - 1 chyba
- Stupeň 2: 2 - 3 chyby
- Stupeň 3: 4 - 7 chýb
- Stupeň 4: 8 - 10 chýb
- Stupeň 5: 11 a viac chýb

Školské písomné práce:

Slohové práce hodnotíme dvoma známami. Prvá známka vyjadruje hodnotenie obsahu kompozície a štylizácie daného slohového postupu a žánru. Druhá známka vyjadruje hodnotenie pravopisu a grafickej úpravy textu.

Pri hodnotení projektu zohľadňujeme tieto kritériá:

- a) učebné zdroje – žiaci musia čerpať informácie z viacerých zdrojov (IKT, odborná literatúra a časopisy, encyklopédie, beletria) – 15%
- b) zachovanie postupnosti krokov – 15%
- c) náročnosť spracovania – štylistická a gramatická správnosť , grafická úprava (materiál, farebnosť, písmo) – 40%
- d) prezentácia – komunikačné schopnosti, rôzne formy demonštrovania výsledku (obrazová, priestorová, s pomocou IKT) – 30%

Tematický plán

Predmet: Slovenský jazyk a sloh

Ročník: 9. ročník

Časová dotácia: 99 hodín ročne (3 hodiny týždenne)

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvodná hodina Počet hodín: 1	<ul style="list-style-type: none"> Zvuková rovina, lexikológia, morfológia, syntax, sloh 	Pojmy: lexikológia, morfológia, syntax, štylistika, sloh	Žiak -rozumie pojmom, vie ich vysvetliť na príkladoch
Hláskoslovie a zvuková rovina jazyka Počet hodín: 10+ 4	<ul style="list-style-type: none"> Hlásky Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu Zvuková stránka jazyka a pravopis Interpunkcia 	Hlásky-samohlásky, spoluhlásky, dvojhásky, spodobovanie, znelé a neznelé spoluhlásky, rytmický zákon, cudzie slová – výslovnosť a pravopis, prízvuk, dôraz, prestávka, melódia, tempo reči, sila hlasu, pomlčka, spojovník, úvodzovky, lomka	Žiak: -rozišuje jednotlivé segmenty vonkajšej kompozície textu, -dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní (sila hlasu, hlavný slovný prízvuk, prestávka, intonácia) -správne používa vo vete prestávku, dáva dôraz -správne intonuje oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie, želacie vety -spisovne sa vyjadruje pri čítaní uplatňuje primeranú silu hlasu a dodržiava správnu melódiu -správne vyslovuje slová, v ktorých nastáva spodobovanie -pri čítaní dodržiava správne dýchanie -správne v domácich a cudzích slovách artikuluje a spisovne vyslovuje slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; -správne vyslovuje domáce a zdomácnené cudzie slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li. -dodržiava správnu dĺžku slabík a pravidiel spodobovania

<p>Slovná zásoba - lexikológia</p> <p>Počet hodín: 12 + 7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Slovná zásoba. • Slová podľa vecného významu • Vzťahy medzi slovami • Slová podľa dobového výskytu • Slová podľa citového zamerania • Slová podľa spisovnosti • Obohacovanie slovných zásob 	<p>Slovná zásoba odvozené slová (predponami, príponami) zložené slová skracovanie slov synonymá antonymá jednovýznamové a viacvýznamové slová ustálené slovné spojenia: príslovie, porekadlo, pranosťka, prirovnávanie slová vzniknuté prenášaním významu: metafora, metonymia, personifikácia, prirovnávanie historizmy archaizmy zastarané slová neologizmy slová podľa citového zafarbenia: neutrálne, expresívne (kladné a záporné) domáce slová a slová cudzieho pôvodu spisovné a nespisovné slová (nárečia a slang) Jazykové príručky, slovníky</p>	<p>Žiak ovláda kritériá členenia slovných zásob, systém lexiky, - má osvojený systém diferenciacie slov, dokáže definovať jednotlivé slová, ovláda príklady, - dokáže analyzovať text z hľadiska lexikálnej roviny. - Žiak vie v danej komunikačnej situácii využívať vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou a s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie. - Žiak si vie správne vybrať jazykovednú príručku a overiť v nej význam lexikálnych jednotiek. - Pozná slovníky : PSP, MFS, MSS, KSSJ, elektronické slovníky. - Žiak ovláda rozdiel v terminológii, vie pracovať s MSS, - vie vytvoriť synonymický rad, využíva rôzne synonymá pri tvorbe rôznych textov. - Vie odlíšiť viacvýznamové slová a homonymá.</p>
--	---	--	---

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

			<ul style="list-style-type: none">-Žiak pozná rozdiel medzi archaizmom, historizmom a zastaraným slovom,-osvojí si slová podľa dobového výskytu, ktoré sa vzťahujú k významným udalostiam v histórii, prípadne súvisia s ľudovou a regionálnou kultúrou. Ž-Žiak si osvojí termín neologizmus a chápe dynamiku lexiky.-Žiak vie vyhľadať citovo zafarbené slová v texte. Žiak vie vysvetliť štylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte.-Žiak vie v texte rozlíšiť cudzie slová, slovenské slová a zdomácnené slová, rozumie významu frekventovaných cudzích slov. Frekventované cudzie slová, Výslovnosť slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li v cudzích slovách. Ovláda termín nesklonné podstatné mená.-Žiak ovláda vymedzenie nespisovnej lexiky, pozná rozdiel medzi slangom a dialektom.-Ovláda charakteristiku vlastného nárečia.-Žiak pozná všetky spôsoby obohacovania lexiky,-vie pod vedením učiteľa identifikovať každý spôsob tvorenia novej lexikálnej jednotky.-Aplikuje svoje vedomosti pri komunikácii a analýze textu.-Ovláda rozdiel medzi metaforou a metonymiou.-Rozlíši priame a nepriame pomenovanie, dokáže vytvoriť prirovnanie, personifikáciu...-Žiak vie vyhľadať, rozlíšiť a určiť význam v texte: nepriame pomenovania, metafory, metonymie, personifikácie, jednoslovné pomenovania, viacslovné pomenovania (združené pomenovania), frazeologizmy...
--	--	--	--

<p>Tvaroslovie - morfológia</p> <p>Počet hodín: 25 + 7</p>	<p>Podstatné mená</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prídavné mená • Zámená • Číslovky • Slovesá • Príslovky • Predložky • Spojky • Častice • Citoslovčia <p>Kontrolný diktát č.1 – ohybné slovné druhy</p>	<p>Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –ál/al</p> <p>Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –r, -l</p> <p>Prídavné mená - pravopis</p> <p>Číslovky – tvary, pravopis</p> <p>Zámená – druhy</p> <p>Slovesá</p> <p>Príslovky – tvary</p> <p>Predložky</p> <p>Spojky</p> <p>Častice</p> <p>Citoslovčia</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozumie funkciu ohybných slovných druhov a gramatických kategórií vzhľadom na význam umeleckého a vecného textu -aplikuje svoje vedomosti o skloňovaní podstatných mien (vzory: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča) a prídavných mien (pekný, cudzí) vo vlastnom texte -identifikuje v texte neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis -správne používa akostné prídavné mená vo svojom texte a správne ich vystupňovať -vysvetlí funkciu stupňovania vo svojom texte - rozoznáva základné a radové číslovky vo svojom texte -aplikuje vedomosti o skloňovaní základných a radových čísloviek v texte a dodržiava ich pravopis -aplikuje znalosti o slovesách a príslovkách a vie vysvetliť ich funkciu v texte -dodržiava správne predložkové väzby pri tvorbe slovných spojení, viet a celých textov používa v texte vhodné spojky s použitím čiarky - vhodne dopĺňa častice, chápe funkciu vytyčovacej a uvádzacej častice, -aplikuje citoslovčia pocitov a zvukov v texte.
<p>Skladba - syntax</p> <p>Počet hodín: 12 + 7</p>	<p>Základné vetné členy</p> <p>Rozvíjacie vetné členy</p> <p>Sklady</p> <p>Jednoduchá veta</p>	<p>holá veta</p> <p>rozvitá veta</p> <p>základné vetné členy</p> <p>podmet: vyjadrený, nevyjadrený</p> <p>prísudok: slovesný, neslovesný</p> <p>vetný základ</p> <p>zhoda</p> <p>vetné sklady:</p> <p>prísudzovací, určovací, priraďovací</p> <p>jednočlenná veta: slovesná,</p>	<p>Žiak :</p> <ul style="list-style-type: none"> -samostatne tvorí jednoduché holé a rozvité vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určuje ich a zdôvodňuje ich významovú a gramatickú funkciu

	<p>Jednoduché súvetie</p> <p>Súdržnosť textu</p> <p>Zápor v slovenčine</p> <p>Kontrolný diktát č. 2 – interpunkcia</p>	<p>neslovesná dvojčlenná veta: úplná, neúplná</p> <p>jednoduchá veta – rozvitá s viacnásobným vetným členom</p> <p>vedľajšie vetné členy: predmet</p> <p>príslovkové určenie: miesta, času, príčiny, spôsobu</p> <p>prívlastok: zhodný, nezuhodný</p> <p>prístavok</p> <p>jednoduché súvetie</p> <p>súdržnosť textu</p> <p>zápor v slovenčine</p> <p>slovosled</p>	<p>-správne tvorí záporné jednoduché vety</p> <p>-pri tvorbe vlastných textov využíva celú škálu vetných štruktúr</p>
<p>Slohová zložka</p> <p>Počet hodín: 33 + 8</p>	<p>Slohové postupy</p> <p>Slohové štýly</p> <p>Školská písomná práca – úvaha</p> <p>Školská písomná práca – úradný životopis</p>	<p>Slohové postupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> informačný, výkladový, opisný, rozprávací <p>Slohové štýly</p> <ul style="list-style-type: none"> hovorový, umelecký, administratívny, odborný, publicistický, rečnícky <ul style="list-style-type: none"> Úvaha Úradný list Úradný životopis 	<p>Žiak:</p> <p>v rozličných informačných zdrojoch vyhľadá informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu</p> <p>-systematicky a prehľadne tvorí poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a následne ich uplatniť vo vlastnom texte</p> <p>-zaujme stanovisko k výberu a použitiu informácií z rozličných zdrojov v texte spolužiakov</p> <p>v rozličných informačných zdrojoch -vyhľadá informácie (údaje v tabuľkách), rozlíšiť ich význam a na základe toho rozhodnúť o ich využití v rámci svojho textu</p> <p>-porovná a odlíši: výťah, odborný opis, prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav, úvaha, výklad od iných jemu známych/neznámych slohových útvarov /žánrov</p> <p>-porovná a odlíši texty jednotlivých slohových postupov a jazykových štýlov.</p> <p>-samostatne aplikuje svoje</p>

			vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii textu z jedného žánru do druhého (výťah, odborný opis, prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav, úvaha, výklad).
<p>Jazykoveda a národný jazyk</p> <p>Počet hodín: 6</p>	<p>Slovenčina ako národný jazyk</p> <p>Spisovný jazyk</p> <p>Nárečia</p> <p>Kontrolný diktát č.3 - výstupný</p> <p>Opakovanie – test</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spisovný jazyk • Národný jazyk • Nárečia –dialekty • Kodifikácie • Systematizácia 	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ovláda pojmy spisovný jazyk a nárečie, -vie pomenovať nárečové oblasti , -dokáže identifikovať základné nárečové slová, -vie zmeniť nárečový text na spisovný, -pozná základné historické súvislosti vzniku spisovnej slovenčiny. <p>Žiak vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie a syntaxe.</p>

--	--	--	--

ZLOŽKA: LITERATÚRA

Obsahový štandard

Opakovanie učiva 8. roč.:

Lyrika, epika, umelecké prostriedky

Lyrika

Lyrická poézia, Sylabický veršový systém, Znaky ľudovej slovesnosti, Vonkajšia a vnútorná kompozícia, Umelecké prostriedky, Spoločenská a reflexívna lyrika, Lyrický hrdina, Romantizmus v literatúre, Štúrovci, Óda, Sonet- delenie: téza, antitéza, syntéza, Veršový presah, Obkročný rým, Symbol, Epigram, Epitaf, Galéria spisovateľov, Vlastný postoj a vnímanie textu, Prednes poézie, Vlastná tvorba poézie, Znaky a žánre lyriky – opakovanie, Znaky a žánre lyriky – test.

Epika a epické žánre

Epos, Aforizmus, Kompozícia, Literárne postavy – hlavné, vedľajšie, Román – znaky, Próza ako literárna forma, Historický román, Dobrodružný román, Vedecko-fantastický román, Dievčenský román, Román zo života mladých ľudí, Román vo forme denníka – dátum, čas, Generačný román, Detektívny román (poviedka), argumentácia, Interpretácia literárneho diela – tematická, kompozičná, jazyková zložka, Fikcia.

Dráma

Tragédia – expozícia, kolízia, kríza, peripetia, katastrofa, Komédia – neprítomný rozprávač, komickosť, Členenie hry; premiéra, repríza, derniéra, Muzikál, inscenácia - dramatinované čítanie, Úloha tanca v muzikáli.

Výkonový štandard

- Žiak vie odlíšiť poéziu a prózu, pozná termíny verš, rým, strofa, refrén, zdobenina, idea, epiteton, personifikácia, prirovnanie - trópy a figúry. Dokáže rozlíšiť typy rýmov. Plynulo číta a recituje básne. Ovláda typológiu poézie a vie jednotlivé typy poézie odlíšiť na základe analýzy básne pod vedením učiteľa. Dokáže pod vedením učiteľa urobiť analýzu a interpretáciu básne.
- Žiak pozná základné údaje o živote a diele Štúra. Ovláda program štúrovcov, princípy tvorby a vie vysvetliť ich úsilie v oblasti kodifikácie jazyka. Pozná špecifikum slov. romantizmu a jeho väzbu na ľudovú slovesnosť. Pod vedením učiteľa dokáže rozlíšiť štýl tvorby jednotlivých štúrovcov – autorov poézie.
- Žiak pozná základné znaky rukopisu autora S. Chalupku – motív hrdinu, slobody a boja proti Turkom a Tatárom.
- Žiak ovláda princíp alegórie v básni.
- Žiak vie vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu poézia. Dokáže vytvoriť a vysvetliť definíciu jednotlivých druhov lyriky. Vie pod vedením učiteľa zaradiť lyrický text k spoločenskej, prírodnej, reflexívnej alebo ľubostnej lyrike. Pod vedením učiteľa v texte lyrickej básne určiť metonymiu, básnickú otázku a iné umelecké prostriedky. Dokáže sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne. Na základe usmernenia učiteľa verbálne vyjadriť vlastný zážitok a podporiť ho argumentmi.
- Žiak pozná a vie reprodukovať znaky smeru realizmus, dokáže v básni rozlíšiť obkročný rým. Osvojí si typ sonetu Hviezdoslava : idea v prvom verši, schéma 4, 4, 6.

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

- Žiak vie reprodukovať informácie o smere symbolizmus a slovenskej literárnej moderne. Pod vedením učiteľa pri interpretácii identifikuje typ lyrického hrdinu Kraska, symboly a využité lyrické žánre.
- Žiak vie reprodukovať informácie o žánroch epigram a epitaf, dokáže tieto útvary odlíšiť od iných žánrov. Pozná základné informácie o katolíckej moderne. Pozná život a základné údaje o štýle tvorby Rudolfa Dilonga.
- Žiak vie subjektívne zhodnotiť prečítaný text a pri prezentácii svojho názoru dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie.
- Dokáže podľa témy určiť druh románu.
- Žiak vie pri štylistickej a lexikálnej analýze známeho diela vyhľadať
- jednotlivé jazykové a tematické prvky a dokáže vysvetliť ich funkciu v rámci estetického pôsobnosti diela.
- Žiak vie samostatne sformulovať subjektívne hodnotenie prečítaného textu a vie ho primerane obhajovať.
- Žiak vie vysvetliť pojem rozprávač a v texte vie identifikovať jednotlivé formy rozprávača. Vie transformovať formy rozprávača – z ja-formy do on-formy a naopak. Žiak vie aplikovať znalosti o vnútornej kompozícii diela na akýkoľvek prečítaný text. Žiak vie analyzovať umelecký text zo štylistického a lexikálneho hľadiska a vie určiť funkciu jednotlivých jazykových prostriedkov. Žiak vie nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie vie zdôvodniť.
- Žiak vie aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska. Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného textu.
- Žiak reprodukuje znaky detektívnej literatúry, pozná mená autorov detektívok ich tematické zameranie.
- Žiak vie reprodukovať znaky tvorby V. Huga i obsah románu.
- Žiak vie odlíšiť metaforu a metonymiu, pod vedením učiteľa dokáže tieto trópy vyhľadať v texte a vysvetliť. Žiak vie samostatne štylizovať text využitím opisného / rozprávacieho slohového postupu (opis, rozprávanie s prvkami opisu, úvaha...)
- Žiak pozná typ dievčenského románu, dokáže zdôvodniť zaradenie textu k typu románu, pozná odlišnosť od poviedky, novely. Identifikuje pásmo postáv a typ rozprávača. Vie porovnať jednotlivé dievčenské romány.
- Žiak vie výrazne čítať text divadelnej hry a zúčastniť sa ako postava na dramatizovanom čítaní textu. Žiak vie v texte divadelnej hry určiť fázy vnútornej kompozície diela a svoje tvrdenie vie podložiť príkladmi na základe analýzy textu divadelnej hry. Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu. Žiak vie identifikovať v texte hry umelecké jazykové prostriedky a vysvetliť ich význam. Žiak vie aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska.

Prierezová téma	Realizovaná v tematickom celku
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Romantizmus
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	Sci-fi literatúra, generačný román.
MEDIÁLNA VÝCHOVA	Dráma, muzikál, aforizmus, romantizmus.
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	Romantizmus, epika, dráma.
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE	
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA	Poézia – sonet.
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	Historický román.

TEMATICKÝ VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍ PLÁN

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra Zložka: Literatúra

Ročník: 9. ročník

Časová dotácia: 66 hodín ročne (2 hodiny týždenne)

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvodná hodina Počet hodín: 1	Opakovanie	Lyrika, epika, dráma, umelecké prostriedky	Žiak: Reaguje na otázky týkajúce sa pojmov preberaných v 8. ročníku
Lyrika Počet hodín: 25	Lyrická poézia	<ul style="list-style-type: none"> Lyrická poézia Sylabický veršový systém Znaky ľudovej slovesnosti Vonkajšia a vnútorná kompozícia Umelecké prostriedky Spoločenská a reflexívna lyrika Lyrický hrdina Romantizmus v literatúre Štúrovci Óda Sonet- delenie: téza, antitéza, syntéza Veršový presah Obkročný rým Symbol Epigram Epitaf Galéria spisovateľov Vlastný postoj a vnímanie textu Prednes poézie Vlastná tvorba poézie Znaky a žánre lyriky – opakovanie 	Žiak: -vytvorí a vysvetlí definíciu pojmu poézia; -vytvorí a vysvetlí definíciu jednotlivých druhov lyriky; -zaradí lyrický text k spoločenskej, prírodnej, reflexívnej alebo úbožnej lyrike; -na základe prečítaného textu priradí báseň k lyrickému žánru: óda, sonet, epitaf -identifikuje základné znaky epickej poézie – aforizmus; -v texte lyrickej básne určí metonýmiu, básnickú otázku a iné umelecké prostriedky; -sformuluje hlavnú myšlienku lyrickej básne; -porovná lyrickú báseň s textom ľudovej alebo populárnej piesne a určí ich spoločné znaky; -verbálne vyjadrí vlastný zážitok a podporí ho príkladmi z textu;

<p>Epika a epické žánre</p> <p>Počet hodín: 30</p>	<p>Román vo veršoch</p> <p>Román v próze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Znaky a žánre lyriky - test • Epos • Aforizmus • Kompozícia • Literárne postavy – hlavné, vedľajšie • Román - znaky • Próza ako literárna forma • Historický román • Dobrodružný román • Vedecko-fantastický • Dievčenský román • Román zo života mladých ľudí • Román vo forme denníka – dátum, čas • Generačný román • Detektívny román (poviedka), argumentácia • Interpretácia literárneho diela – tematická, kompozičná, jazyková zložka • Fikcia • Kľúčové slová • Výrazové a štylistické prostriedky • Dejová osnova • Jazyk a štýl; kapitoly, diely – dilógia, trilógia • Ja – rozprávanie, monológ a dialóg, priama reč, on – rozprávanie • Frekvencia slovies (synonym) v rozprávacom slohovom postupe • Metonymia a ďalšie umelecké prostriedky v texte • Súčasná literatúra pre mládež – projekt • Druhy románov – vonkajšia a vnútorná štruktúra • Čitateľská gramotnosť a rečnícke schopnosti • Dramatizácia • Epika – opakovanie - test 	<p>-pri interpretácii správne používa literárne pojmy;</p> <p>-vytvorí a vysvetlí definíciu sylabického verša;</p> <p>-porovná sylabický verš v autorskej poézii s veršom ľudovej piesne;</p> <p>-prednesie báseň napíсанú sylabickým veršom a frázuje ju v zhode s rytmickou usporiadanosťou básnického textu.</p> <p>-vyznačí usporiadanie rýmov a pomenuje združený, striedavý, obkročný rým;</p> <p>-v integrovanom informačnom systéme vyhľadá informácie o najvýznamnejších básnikoch Štúrovej školy;</p> <p>-vysvetlí vzťah štúrovej poézie k ľudovej tvorbe s využitím medzipredmetových vzťahov</p> <p>-zaujme hodnotiace stanovisko k prečítanému básnickému textu a primeraným spôsobom ho vyjadrí, prípadne aj obháji v triede.</p> <p>Žiak:</p> <p>-vytvorí a vysvetlí definíciu pojmu román;</p> <p>-odlíši román od ostatných žánrov veršovanej a neveršovanej epiky a svoje rozhodnutie zdôvodní;</p> <p>-pri štylistickej a lexikálnej analýze literárneho diela vyhľadá jednotlivé jazykové prostriedky a dokáže vysvetliť ich funkciu v rámci estetickú pôsobnosti diela;</p> <p>samostatne a bez prípravy správne,</p> <p>-plynule a nahlas číta prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôsobiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol, čo najefektívnejšie pochopiť význam prozaického textu;</p> <p>-samostatne sformuluje subjektívne hodnotenie prečítaného textu a vie ho primerane obhajovať. Pri obhajobe názoru dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie.</p> <p>-určí a charakterizuje hlavné a vedľajšie postavy v literárnom texte; literárne postavy vníma ako výsledok autorovho umeleckého videnia; kriticky zhodnotí hlavného hrdinu (literárnych postáv), jeho konanie a myslenie z vlastného pohľadu, podloží svoje stanovisko argumentmi; dodržiavať pri svojom prejave jazykovú kultúru;</p> <p>-na základe deja, témy, prostredia a zamerania na čitateľa určí druh románu;</p> <p>-vysvetlí vonkajšiu kompozíciu románu;</p> <p>-vytvorí dobrodružný román (poviedku);</p> <p>-napíše úvahu- téma Konflikty a ich riešenia v žiackom kolektíve;</p> <p>-pretvorí umelecký text na vecný a napíše správu alebo kritický článok do novín,</p>
---	--	--	---

			<p>-napíše krátky scenár a pracuje v skupine na jeho dramatizácii;</p> <p>-prepája pojmy z literárnej výchovy s pojmami z jazykovej zložky</p> <p>-Prezentuje získane vedomosti a poznatky v písomnom opakovaní – v kontrolnej práci</p>
<p>Dráma</p> <p>Počet hodín: 10</p>	<p>Tragédia</p> <p>Komédia</p> <p>Muzikál</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tragédia – expozícia, kolízia, kríza, peripetia, katastrofa • Komédia – neprítomný rozprávač, komickosť • Členenie hry; premiéra, repríza, derniéra • Muzikál, inscenácia - dramatizované čítanie • Úloha tanca v muzikáli • Lyrická a epická poézia, román, tragédia, komédia, muzikál - test 	<p>Žiak</p> <p>-vytvorí a vysvetlí definíciu pojmov tragédia, komédia, činohra muzikál;</p> <p>-pri čítaní textu jednotlivých postáv vyjadrí moduláciou hlasu obsah textu;</p> <p>-abstrahuje a sformuluje hlavnú myšlienku dramatického textu; zdramatizuje literárny text;</p> <p>-charakterizuje spoločné a odlišné znaky dramatických žánrov;</p> <p>-vysvetľuje pojmy dejstvo, úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie;</p> <p>-transformuje veršovaný a neveršovaný text na dramatický a naopak.</p> <p>-Prezentuje získané poznatky v písomnom opakovaní formou testu</p>